

မြန်မာနိုင်ငံငါးလုပ်ငန်းမိတ်ဖက်အဖွဲ့
ရေသတ္တဝါမွေးမြူရေး

မြန်မာ့ရေသတ္တဝါမွေးမြူရေးကဏ္ဍပြောင်းလဲခြင်း။

စီးပွားဖြစ်တိုးတက်စေရေး၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းတိုးတက်ရေး၊ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးဆိုင်ရာ များတိုးတက်စေရန် အဓိကအချက်အလက်များ။

Worker harvesting carp from a fish pond in Ayeyarwady Region. Photo by Ben Belton

မြန်မာ့ရေသတ္တဝါ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း၏ သဘောသဘာဝ

ရေသတ္တဝါ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းမှာ ငါး၊ ပုစွန်၊ ကဏန်းစသော အခွံမာမျိုးများ အပါအဝင် ခရုကမာမျိုးများလည်း ပါဝင်ပါသည်။

- မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရေသတ္တဝါမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းမှာ ၂၀၀၄ခုနှစ်မှစ၍ လျင်မြန်စွာ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာပြီး တစ်နှစ်လျှင် ပြည်တွင်းငါးစားသုံးမှုပမာဏ၏ ၉%အထိ တိုးတက်လျက်ရှိပါသည်။ ယင်းမှာ နိုင်ငံငါးထုတ်လုပ်မှု၏ ၂၁% မျှအထိ တိုးတက်လာပြီ ဖြစ်ပါသည်။
- ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းသည် စပါးနှင့် အခြားသောစိုက်ပျိုးသီးနှံများ ထုတ်လုပ်မှု နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ၅ ဆ မှ ၁၀ ဆ အထိ အကျိုးအမြတ်ရရှိစေသောကြောင့် စပါးတစ်ရာသီ စိုက်ပျိုးခြင်းထက် ပိုမို၍ တစ်နှစ်လျှင် ၂ ကြိမ်ခန့် ထုတ်လုပ် ရရှိနိုင်ပါသည်။
- ပထဝီအနေအထားအရ ငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်း အချက်အချာကျသောဒေသမှာ ရန်ကုန်နှင့်အနီး ဆုံးဖြစ်သော ရောဝတီတိုင်းဒေသကြီးဖြစ်ပြီး စုစုပေါင်း ငါးကန်ဧရိယာ၏ ၉၀% တည်ရှိပါသည်။

- စုစုပေါင်း ငါးထုတ်လုပ်မှု၏ ၇၀% ခန့်မှာ ငါးမြစ်ချင်း ငါးတစ်မျိုးတည်းဖြစ်ပြီး အဓိကပြည်ပ ဈေးကွက်တင်ပို့သည့် တန်ဖိုးမြင့် ရေငန်ပုစွန် ထုတ်လုပ်မှုမှာ ၅-၆% ခန့်သာရှိပါသည်။

အကျဉ်းချုပ်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ငါးသည်အလွန်အရေးပါသော အာဟာရကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ပြီး ငါးစားသုံးမှုပမာဏမှာ လျင်မြန်စွာ တိုးတက်လာ၍ အဓိက ဝင်ငွေရရှိသော လုပ်ငန်းတစ်ရပ်အဖြစ် ပြောင်းလဲလျက်ရှိပါသည်။ ကျေးလက်ဒေသရှိ အသေးစား ငါးမွေးတောင်သူများ အကျိုးစီးပွားတိုးတက်ရေးနှင့် ပြည်တွင်း စားသုံးမှုရိက္ခာ ဖူလုံစေရေးအတွက် အပြည့်အဝပံ့ပိုးပေးနိုင်မည့် အရေးပါသော ငါးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ မူဝါဒများ (၃) ချက်အား အတိုချုပ် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

၎င်းတို့မှာ (က) တောင်သူများဆန္ဒအရ စိုက်ပျိုးမြေအား ငါးမွေးကန်အဖြစ် ပြောင်းလဲ အသုံးပြုလိုပါက ပုံမှန်ခွင့်ပြုရန် (ခ) အရေးပါသောသွင်းအားစုနှင့် ခိုင်မာသော မွေးမြူနည်းစနစ်များအား တိုးတက်ရရှိစေရန် (ဂ) ခေတ်နှင့် လျော်ညီသော မွေးမြူရေးဆိုင်ရာ နည်းစနစ်များအား သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍအလိုက် ပညာပေးလုပ်ငန်း၊ စွမ်းရည်မြှင့်တင်လာစေခြင်း လုပ်ငန်းများ အရှိန်အဟုန်မြှင့် ဆောင်ရွက်သွားစေရန်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

အဓိက သုံးသပ်တင်ပြချက်များ

- မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရေသတ္တဝါမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းသည် ကျေးလက်ဒေသ ဝင်ငွေ တိုးတက်လာစေရေး၊ ပြည်တွင်းစားသုံးသူများ လိုအပ်ချက်နှင့် ဈေးကွက် တင်ပို့နိုင်မှုအခြေအနေများမှာ အလားအလာကောင်းများစွာ ရှိပါသည်။
- အကြီးစားငါးမွေးသူများ၊ အသေးစားငါးမွေး တောင်သူများနှင့် တန်ဖိုးမြင့် အလတ်စား၊ အသေးစားလုပ်ငန်းရှင်များမှ လုပ်ငန်းလည်ပတ်နိုင်မှုသည် ဒေသဖွံ့ဖြိုးမှုကို ကောင်းစွာဖြစ်ထွန်းနိုင်ပါသည်။

- တောင်သူများအတွင်း လွတ်လပ်စွာ ကိုယ်ပိုင်လယ်ယာမြေ စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန် အခွင့်အရေးပေးခြင်းသည် များစွာ ထိရောက်မှုရှိပါသည်။
- ငါးပုစွန်မွေးမြူသော တောင်သူများအနေဖြင့် မွေးမြူရေးအထောက်အကူများ၊ ပံ့ပိုးမှုများလိုအပ်ပြီး ခေတ်မှီမွေးမြူရေးစနစ်များကို လက်လှမ်းမီနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။
- အစိုးရအနေဖြင့် ငါး၊ ပုစွန် ထုတ်လုပ်မှုဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းသတ်မှတ်ချက်များကို ပံ့ပိုးပေးရပါမည်။ မွေးမြူရေးလုပ်ကိုင်သော တောင်သူများ အသိအမြင် တိုးတက်အောင် ပံ့ပိုးပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆန်စပါးပြီးနောက် ငါးသည် ဒုတိယအရေးပါသော အာဟာရကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ပါသည်။ ငါးစားသုံးမှု မြင့်မားလာသည်နှင့်အမျှ ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်း လျင်မြန်စွာ ဖွံ့ဖြိုးလာသောကြောင့် ဝင်ငွေရရှိစေသည့် လုပ်ငန်းတစ်ရပ်အဖြစ် ရပ်တည်လာပါသည်။ သဘာဝမှ ဖမ်းဆီးရရှိပြီး ဖြန့်ဖြူးပေးသောကဏ္ဍနှင့် မတူညီဘဲ ထပ်မံ၍ အာဆီယံ စီးပွားရေးအသိုက်အဝန်းတွင် ပါဝင်ခြင်းဖြင့် ဥရောပနိုင်ငံများနှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံများသို့ ဈေးကွက်တင်ပို့ရရှိစေခြင်းဖြင့် ဝင်ငွေပိုမိုရရှိစေသည့် အခွင့်အလမ်းသစ်များ ရရှိလာပါသည်။ ၎င်းအချက်မှာ မွေးမြူရေးထွက်ကုန်များအပေါ် အထူးပြည့်စုံသောအခွင့်အလမ်း ဖန်တီးမှုတစ်ရပ်အဖြစ် မြန်မာ့စီးပွားရေး ဦးမော့လာစေမည်ဖြစ်ပါသည်။

လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ၏ ငါးမွေးမြူရေးတိုးတက်မှုမှာ အကြီးစားငါးမွေးမြူသူများအကျိုးအတွက် အစိုးရမှ ပိုမိုအားပေးမှုများရှိပြီး အသေးစားတောင်သူများအတွက်မူ လယ်ယာမြေအား အခြားအကျိုးရှိသော လုပ်ငန်းအတွက် ပြောင်းလဲလုပ်ကိုင်နိုင်သည့် တားမြစ်ချက်များနှင့် ထုတ်လုပ်သူများအခန်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်သော ကန့်သတ်မှု မူဝါဒများရှိနေပါသည်။ အဆိုပါမူဝါဒမှာ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအပါအဝင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းရရှိမှုနှင့် စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံစွာဖြန့်ဖြူးနိုင်ရေးတို့ အတွက် အဟန့်အတားဖြစ်စေပါသည်။ ထို့အပြင် သွင်းအားစုပံ့ပိုးမှုများ၊ ချေးငွေရရှိစေခြင်း၊ ထုတ်လုပ်မှုနည်းစနစ်များနှင့် လူ့စွမ်းအားရရှိစေမှု နည်းပါးခြင်းတို့မှာလည်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးအတွက် အတားအဆီးများ ဖြစ်ပါသည်။ ယခုတင်ပြချက်များမှာ အဆိုပါ ပြဿနာများအား ဖြေရှင်းနိုင်မည့်ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော အကြောင်းအရာများအား တင်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၁။ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း။

ရေသတ္တဝါမွေးမြူခြင်းလုပ်ငန်းသည် တန်ဖိုးမြင့်လုပ်ငန်းတစ်ခု ဖြစ်၍ အခြား လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းများထက် ဝင်ငွေပိုမိုရရှိစေသောကြောင့် ကျေးလက်နေပြည်သူများအတွက် အလွန်ဆွဲဆောင်မှုရှိသော လုပ်ငန်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင်လယ်ယာမြေအား ငါးမွေးကန်များသို့ အလွယ်တကူ ပြောင်းလဲနိုင်မှုမရှိသည့် ဥပဒေမှာ တောင်သူများအတွက် အကန့်အသတ်တစ်ခု ဖြစ်နေပါသည်။ အချို့အသေးစား တောင်သူများမှာ ဥပဒေနှင့်အညီ တရားဝင် လျှောက်ထားမှုများရှိသော်လည်း လုပ်ငန်းစဉ်ဆောင်ရွက်ရသည့် ကုန်ကျစရိတ်များပြားခြင်း၊ ရာသီဥတုဒဏ်ကြောင့် စွန့်စားမှုများရှိခြင်း၊ လျှောက်ထားခြင်း မပြုရဘဲ အနေအထားအရ ကန်တူးရန်မဖြစ်နိုင်ခြင်း စသည့် အခက်အခဲများတွေ့ကြုံရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြောက်များစွာသော ဆည်တံများနှင့် ဆည်ရေသွင်း မြောင်းများရှိသော်လည်း တိကျသော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် တရားဝင် ချမှတ်ထားခြင်းမရှိသော ဆည်တံများအတွင်း ငါးမွေးမြူခြင်းအား ကန့်သတ်ချက်များ ရှိနေပါသည်။ အဆိုပါ ကန့်သတ်ချက်မှာ အခြား ဒေသများတွင် ပုံမှန်မွေးမြူနေကျဖြစ်သော လှောင်အိမ်စနစ်ဖြင့် ငါးမွေးမြူခြင်းစနစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအား အတားအဆီးဖြစ်စေပါသည်။

တိုးပွားလျှက်ရှိသော လူဦးရေအတွက် ဘေးကင်းစွာ စားသုံးနိုင်ပြီး၊ အာဟာရဓါတ် ပြည့်ဝသည့် ငါးရိက္ခာ လုံလောက်စွာ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် အလားအလာ အကောင်းမှာ ရေနေသက်ရှိများကို တိုးချဲ့မွေးမြူ ထုတ်လုပ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

FAO ကုလသမဂ္ဂလယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာအဖွဲ့ - ၂၀၁၆

လိုင်စင်ဖြင့် ဆည်ရေပြင်များအတွင်း ငါးမွေးမြူရေး တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်စေခြင်းမှာ ကျေးလက်ဒေသများတွင် ပုဂ္ဂလိက ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများပိုမိုလာပြီး နိုင်ငံတော်အတွက် တဖက်မှ အခွန်ရရှိစေ၍ ရေအရင်းအမြစ်အား ထိရောက်စွာ ပိုမိုအသုံးချခွင့် ပြုရာရောက်မည် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာ့ ရေနေသတ္တဝါမွေးမြူရေး အခန်းကဏ္ဍအကျဉ်း

ငါးများအား ရန်ကုန်မှ ဒေသတွင်းအခြားနေရာသို့ သယ်ယူပို့ဆောင်ရာတွင် တရားဝင်လိုင်စင် ကိုင်ဆောင်ထားသော ကုန်သည်များသာ သယ်ယူခွင့်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် အချိန်ကုန်သက်သာသော အမြန်ကားများဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ခွင့်အား တားမြစ်ထားခြင်းမှာ ကြီးမားသောအခက်အခဲ ဖြစ်စေပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများအတွင်း ဈေးကွက်တင်ပို့သော ငါးများအတွက် ကန့်သတ်ချက်အားလုံးကို ဖယ်ရှား၍ လွတ်လပ်စွာ သယ်ယူပို့ဆောင်စေခြင်းဖြင့် ပြည်တွင်းဈေးကွက်တင်ပို့ခြင်းအား အဆင်ပြေချောမွေ့စေပြီး အလှမ်းကွာဝေးသော စားသုံးသူများထံ ကုန်ကျစရိတ်သက်သာစွာ ပို့ဆောင်ရောက်ရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၂။ မွေးမြူရေးစခန်းများ၏ သွင်းအားစုနှင့် နည်းပညာများမြှင့်တင်ခြင်း။

မြန်မာ့ရေသတ္တဝါ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းတွင် အစာဈေးနှုန်းမှာ အာရှတိုက်တွင် အမြင့်ဆုံးဖြစ်နေပါသည်။ အစာထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းတွင် လုပ်ကိုင်သူ များပြားလာပြီး ယှဉ်ပြိုင်ထုတ်လုပ်စေခြင်းဖြင့် အရည်အသွေးမြင့်အစာများနှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်မှု တိုးတက်လာမည်ဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းတွင် ပြည်တွင်းပြည်ပ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများရှိလာပါက ထုတ်ကုန်အမှန် တိုးတက်လာမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် သင့်တော်သော ငါးမျိုးစိတ်ကောင်းများ ပြောင်းလဲမွေးမြူနိုင်မည့် အလားအလာများ မြှင့်တက်လာပေမည်။

လက်ရှိတွင် မြန်မာ့မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းမှာ ငါးမြစ်ချင်းငါးတစ်မျိုးတည်းကိုသာ မွေးမြူထုတ်လုပ်လျက် ရှိပါသည်။ မည်သည့် အာရှနိုင်ငံများတွင်မဆို အကျိုးအမြတ် ရရှိစေနိုင်မည့် အခြားငါးမျိုးစိတ်များကိုလည်း အိမ်တွင်း စက်မှုလက်မှုစနစ်ဖြင့် ထုတ်လုပ်သော ငါးစာများကို လုပ်ငန်းရှင်ကြီးများမှ တစ်ပိုင်တစ်နိုင် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းရှင်ငယ်များထံ ချေးယူစိုက်ထုတ်ပေးသောစနစ် အသုံးပြု၍ မွေးမြူထုတ်လုပ်ပါက အထွက်နှုန်း တိုးလာစေမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤနည်းလမ်းမှာ မွေးမြူသူနှင့် စားသုံးသူများအကြား ရွေးချယ်နိုင်မှု အမျိုးမျိုး တိုးပွားလာစေမည်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အစိုးရဦးဆောင်သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများပြုလုပ်၍ ငါးသားဖောက်ခြင်း နည်းပညာများ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်လာစေရေးနှင့် နည်းစနစ်များအား ပြန်လည်ဖြန့်ဝေခြင်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် အတိတ်ကာလက အောင်မြင်စွာထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့သော ငါးမြစ်ချင်းငါးမျိုးကဲ့သို့ မျိုးစိတ်အသစ်များကို တိုးချဲ့ မွေးမြူခြင်းလုပ်ငန်းအား အစားထိုး ဆောင်ရွက်သွားနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ သားဖောက်ထုတ်လုပ်ခြင်း နည်းပညာများ မလုံလောက်မှုကြောင့် ပြည်ပဈေးကွက်တင်ပို့ရန် အလားအလာ အလွန်ကောင်းသော ရေငန်ပုစွန် မွေးမြူထုတ်လုပ်ရေးမှာ ကြီးမားသော အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကုန်သွယ်မှုဆိုင်ရာ ကန့်သတ် ချက်များ ပြောင်းလဲခြင်းဖြင့် အခွင့်အရေးကောင်းများ ရရှိနိုင်ခြင်းနှင့်အတူ ပတ်ဝန်းကျင် ရေရှည်တည်တံ့မှုဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများ၊ လူမှုစီးပွားရေး ဆိုင်ရာများ၊ အဖွဲ့အစည်းဖြင့် ဆောင်ရွက်သည့် အလေ့အထများအား နိုင်ငံတကာမှ ဆောင်ရွက်နေသော အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းများဖြင့် လိုက်နာပြုပြင် ဆောင်ရွက်သွားနိုင်ရန် ယခုအချိန်မှာ အသင့်တော်ဆုံးဖြစ်ပါသည်။

စပါးစိုက်သော လယ်မြေများ၌ ငါးကန် တူးဖော်ခြင်းကို တာဝန်ရှိသူများက ခွင့်မပြုပါ။

Edwards, ၂၀၀၅

ငါးမွေးတောင်သူများအား တရားဝင်ငွေထုတ်ချေးခြင်းများ မရှိ၍ ပြင်ပပုဂ္ဂလိက ငွေချေးမှုမှာ အတိုးနှုန်း အလွန်များသောကြောင့် တောင်သူများအနေဖြင့် အဆင်ပြေမှုမရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ အသေးစား ငါးမွေးတောင်သူများနှင့် အသေးစား၊ အလတ်စားလုပ်ငန်းရှင်များအား အတိုးနှုန်းသက်သာသော ချေးငွေများ တိုးမြှင့်ရရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းမှာ ပြည်စုံသော ငါးမွေးမြူရေးကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေမည့် အဓိကအကြောင်းအရင်း ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ ဈေးကွက် ဖြန့်ဖြူးရေးကဏ္ဍတွင် ချေးငွေများတိုးမြှင့် ရရှိနိုင်ခြင်း၊ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကြောင့် လေလွင့်မှုများ လျော့နည်းလာနိုင်ခြင်း၊ ထုတ်လုပ်မှုတိုးတက် လာနိုင်ခြင်းနှင့် ဈေးကွက်တင်ပို့ရာတွင် ကုန်ချိန်ပိုတိုးလာနိုင်ခြင်းစသည့် ရလဒ်ကောင်းများ ရရှိလာမည်ဖြစ်ပါသည်။

၃။ လူစွမ်းအား အရင်းအမြစ်နှင့် သင်တန်းကျောင်းများ၏ အရည်အသွေးအား မြှင့်တင်ပေးခြင်း လုပ်ငန်းများ။

ကျွမ်းကျင်သော ပညာပေးလုပ်သားအင်အားများမှာ ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်း ရေရှည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးအတွက် အဓိကကျပါသည်။ အစိုးရနှင့်ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍ များမှာ အရေးကြီးသော ပံ့ပိုးမှုအခန်းတွင်ပါဝင်ပြီး ထိရောက်သော တိရိစ္ဆာန် ဆေးကုသရေး လုပ်ငန်းကဲ့သို့ တောင်သူများအား ပညာပေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ငါးလုပ်ငန်း ဦးစီးဌာနအနေဖြင့်လည်း ကအလိုက် ခေတ်မှီမွေးမြူနည်း စနစ်သစ်များ၊ ငါးကန်များတွင် ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းစေရေးအတွက် ဓါတုဆေးဝါးများ အသုံးပြုရာတွင် လိုက်နာသင့်သော စည်းမျဉ်းများအား ပညာပေးခြင်း၊ ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းတွင် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်ရန် တိကျသေချာသော အသေးစိတ် စာရင်းဇယားများ ပြုစုပေးခြင်း၊ စသည်တို့ အား ဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ ငါးမွေးမြူရေးကဏ္ဍတွင် ခေတ်မှီနည်းစနစ်များရရှိခြင်း၊ ပြည်ပဈေးကွက် တင်ပို့နိုင်မည့် အလားအလာများ ရရှိစေခြင်းနှင့် ဒေသတွင်း အခြားနိုင်ငံများနှင့် ဈေးကွက် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်မှုများ ရရှိစေခြင်းတို့အတွက် လူစွမ်းအားအရင်းအမြစ်နှင့် သင်တန်းကျောင်းများ၏ အရည်အသွေးအား မြှင့်တင်တိုးတက်စေခြင်းမှာ အဓိက ဦးစားပေး လိုအပ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။

နိဂုံး

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေသတ္တဝါ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းမှာ ရှေးဆက်တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်သွားရန် အလွန်အလား အလာကောင်းသော ရည်ရွယ်မျှော်မှန်းချက်များ ရှိပါသည်။ ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍ အားလုံးအတွက် တစ်ပြေးညီအခွင့်အလမ်းများ ရရှိလာစေရေးအတွက် အသေးစားတောင်သူများ၏ ဝင်ငွေမြှင့်တက်လာစေရန်နှင့် အသေးစား၊ အလတ်စား လုပ်ငန်းငယ်များ တိုးတက်လုပ်ကိုင်လာစေနိုင်မည့် ပုံမှန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများအား ဖန်တီးနိုင်ပါသည်။ တောင်သူများအတွက် အတိုးနှုန်း သက်သာသော ချေးငွေရရှိစေခြင်း၊ အကျိုးအမြတ် ပိုမိုရရှိစေမည့် ထုတ်လုပ်မှုနည်းစနစ်များ၊ လယ်ယာလုပ်ငန်းအပြင် အမျိုးမျိုးသော အခြားဝင်ငွေရရှိစေ သောလုပ်ငန်းများ၊ ပြည်ပ ဈေးကွက်တင်ပို့နိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းရှိသော အမယ်သစ်များထုတ်လုပ်စေခြင်းနှင့် စားသုံးသူများ ဈေးနှုန်းသက်သာစွာဖြင့် အလွယ်တကူ ဝယ်ယူစားသုံးနိုင်သော ငါးမျိုးများ မွေးမြူထုတ်လုပ်စေခြင်း စသည့် သွင်းအားစုများရရှိပါက ပိုမိုတိုးတက်လာစေမည် ဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရနှင့် ကြံ့တင် စီမံချက်လုပ်ငန်းများဖြင့် ပညာရေးကဏ္ဍစွမ်းရည်များ မြှင့်တက်လာစေရန် ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ခေတ်မှီတိုးတက်သော ငါးလုပ်ငန်းကဏ္ဍ ဖြစ်ပေါ်လာစေရေးအား အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေမည်ဖြစ်ပါသည်။

ငါးဖမ်းလုပ်သားမှ ဖမ်းထားသောငါးများကို ဈေးကွက်သို့တင်ပို့ရန် ရေခဲရိုက်နေပုံ။
Photo by Ben Belton

ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းတွင် အတွေ့အကြုံရှိသော ကျွမ်းကျင်သည့် လုပ်သား အင်အားများ ရရှိရေးမှာ အဓိက အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်သောကြောင့် အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍများမှ ထိရောက်သော ပံ့ပိုးမှုများ ပြုလုပ်ပေးရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ကံမကောင်းစွာဖြင့် ယနေ့ မြန်မာ့ငါးမွေးမြူရေးကဏ္ဍတွင် ကျွမ်းကျင် လုပ်သားအင်အားရှားပါးခြင်း၊ ပညာရေးနှင့် သုတေသနလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှု အားနည်းခြင်း၊ အခြေခံ သွင်းအားစုများ မပြည့်စုံခြင်း စသည်တို့ ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ တက္ကသိုလ်များတွင်လည်း ငါးမွေးမြူရေးနှင့် ဆက်စပ်သော သင်ခန်းစာဘာသာရပ် အားနည်းခြင်း၊ လက်တွေ့သင်ကြားမှု အချိန်နည်းပါးခြင်းနှင့်

သက်ဆိုင်ရာ ဌာနများနှင့် ဆက်သွယ်မှုလိုအပ်ချက်များ ရှိနေပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ တက္ကသိုလ်များ၏ သင်ရိုးညွှန်တမ်းများကို ကုန်ထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းများနှင့် ကိုက်ညီစေရန်နှင့် အရည်အသွေး မြှင့်တင်စေရေးတို့ အတွက် တက္ကသိုလ်များအကြား၊ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍ၊ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန၊ မြို့ပြအဖွဲ့အစည်းများအကြား ပူးပေါင်း၍ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခြင်းများ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

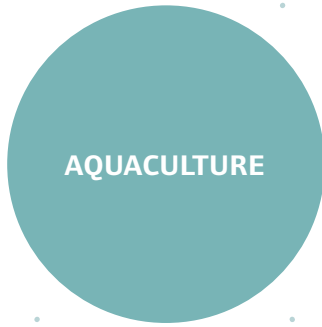
ရည်ရွယ်ချက်

ဤအဆိုပြုချက်သည် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံမှုအတွက် ငါးမွေးမြူရေးကဏ္ဍ အနေဖြင့် အဆင်ပြေချောမွေ့စွာ အဓိက ဆောင်ရွက်သွားရမည့် လုပ်ငန်းများအား ရွေးချယ်ဖော်ပြထားပါသည်။ အဆိုပါဖော်ပြချက်များမှာ-

- ၁) မြန်မာ့ငါးမွေးမြူရေး လုပ်ငန်းအခြေအနေနှင့် အရေးပါမှုများ။
- ၂) ငါးမွေးမြူရေးကဏ္ဍ တိုးတက်ရေး အလားအလာများကို ဖော်ထုတ်ခြင်းဖြင့် ကျေးလက်ဒေသ ဝင်ငွေတိုးတက်ခြင်း၊ အလုပ်အကိုင်များ ဖန်တီးပေးခြင်းနှင့် ပြည်တွင်း စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုအား ရရှိစေခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ရည်မှန်းချက်များအပေါ် အဓိက အထောက်အကူပြုမှုများ (SDGs)

ငါးမွေးမြူရေး လုပ်ငန်းသည် ဆင်းရဲခြင်းနှင့် မညီမျှမှုတို့ကို လျော့ချရေး၊ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းကို တိုးပွားစေခြင်း နှင့် ရေရှည် ခိုင်ခံ့သော စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုကို အထောက်အပံ့ ပြုစေခြင်းဖြင့် ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးမှု ပန်းတိုင်ကို ထိရောက်စွာ ပံ့ပိုးနိုင်ခြင်း

ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းသည် ဆင်းရဲခြင်းနှင့်မညီမျှမှု တို့ကို လျော့ချရေး၊ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းကို တိုးပွားစေခြင်းနှင့် ရေရှည်ခိုင်ခံ့သော စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုကို အထောက်အပံ့ပြုစေခြင်းဖြင့် ရေရှည် ဖွံ့ဖြိုးမှုပန်းတိုင်ကို ထိရောက်စွာ ပံ့ပိုးပေးနိုင်ခြင်း

လူတိုင်း အလွယ်တကူစားသုံး နိုင်သော ငါးများကို ထုတ်လုပ် ပေးခြင်းဖြင့် စားနပ်ရိက္ခာ တိုးပွားစေပြီး ငတ်မွတ်ခြင်းကို အဆုံးသတ်စေနိုင်ခြင်း

ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းတွင် ထုတ်လုပ်ရေးနှင့် တန်ဖိုးကွင်းဆက်များ အဆက်မပြတ် ဖန်တီးပြုလုပ်ပေးခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများ၏ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ဖော်ထုတ်ပေးခြင်း

ငါး ပိုမိုစားသုံးခြင်းဖြင့် ကျန်းမာရေးကောင်းစေပြီး လူမှုဘဝကို တိုးတက်စေခြင်း

ကျေးဇူးတင်လွှာ

- Ben Belton, Michigan State University
- Manjurul Karim, WorldFish
- Kevin Fitzsimmons, University of Arizona
- Aye Aye Lwin, WorldFish
- Michael Phillips, WorldFish
- Nilar Shein, Department of Fisheries
- Max Troell, Stockholm Resilience Center
- Soe Tun, Myanmar Fisheries Federation

ကျမ်းကိုးကား

- Belton, B., Hein, A., Htoo, K., Kham, L.S., Nischan, U., Reardon, T., Boughton, D. Aquaculture in Transition: Value Chain Transformation, Fish and Food Security in Myanmar (2015)
- Department of Fisheries. Myanmar Fisheries Statistics (2015)
- Edwards, P. Rural aquaculture in Myanmar (2005)
- Food and Agriculture Organization (FAO). FAO and the 17 Sustainable Development Goals (2016)

ဝန်ခံချက်။ ဤမူဝါဒစာတမ်းအကျဉ်းတွင် တင်ပြချက်များမှာ အစည်းအဝေးသို့တက်ရောက်လာကြသူများ၏ သဘော ဆန္ဒသာလျှင်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့အားကိုယ်စားပြုသော ဌာနဆိုင်ရာ၏ သဘောထားမဟုတ်ပါ။

အလှူရှင်

အခြားထောက်ပံ့သူများ

မြန်မာ့ငါးလုပ်ငန်းမိတ်ဖက်အဖွဲ့

